

Sygn. akt VIII U 2361/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 kwietnia 2016 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSR del. Renata Stańczak
Protokolant:	Anna Krzyszkowska

po rozpoznaniu w dniu 11 kwietnia 2016 r. w Gliwicach

sprawy W. P. (1) (P.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o prawo do emerytury, prawo do emerytury pomostowej

na skutek odwołania W. P. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 28 października 2015 r. **nr** (...)

z dnia 3 listopada 2015 r. **nr** (...)

1. zmienia zaskarżoną decyzję z dnia 28 października 2015 roku w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonemu W. P. (1) prawo do emerytury z obniżonego wieku, z tytułu pracy w warunkach szczególnych poczynając od dnia 6 listopada 2015 roku,
2. w pozostałej części oddala odwołanie,
3. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. na rzecz ubezpieczonego kwotę 180 zł (sto osiemdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

(-) SSR del. Renata Stańczak

Sygn. akt VIIIU 2361/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 28.10.2015r. organ rentowy Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. odmówił ubezpieczonemu W. P. (1) (P.) prawa do emerytury na podstawie art.184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS w związku z §4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, gdyż ubezpieczony na dzień 01.01.1999r. nie udowodnił

wymaganego 15 – letniego okresu pracy w szczególnych warunkach, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, a jedynie 7 miesięcy i 23 dni.

Organ rentowy wskazał, iż do pracy w warunkach szczególnych nie zaliczył okresów zatrudnienia ubezpieczonego na stanowiskach inspektora BHP i starszego inspektora BHP: od dnia 07.11.1979r. do dnia 31.08.1998r., ponieważ z przedłożonego zakresu obowiązków wynika, iż praca na ww. stanowiskach wykraczała poza stałe i osobiste kontrolowanie warunków pracy stanowisk robotniczych wymienionych w dziale XIV poz.24 pkt 1 zarządzenia Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 12.08.1983r. i stąd nie była wykonywana w pełnym wymiarze czasu pracy w szczególnych warunkach.

Decyzją z dnia 03.11.2015r. organ rentowy odmówił ubezpieczonemu prawa do emerytury pomostowej na podstawie art.4 ustawy o emeryturach pomostowych, gdyż ubezpieczony nie udowodnił okresu pracy w szczególnych warunkach wynoszącego co najmniej 15 lat oraz po dniu 31.12.2008r. nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art.3 ust.1 i 3 ustawy.

Organ rentowy wskazał, iż do pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze nie zaliczył okresów zatrudnienia ubezpieczonego:

- od dnia 07.11.1979r. do dnia 31.08.1998r. z przyczyn wskazanych w decyzji z dnia 28.10.2015r.,

- od dnia 01.09.1998r. do dnia 10.10.1998r., ponieważ ubezpieczony nie przedłożył świadectwa wykonywania prac w szczególnych warunkach, a w świadectwie pracy z dnia 10.10.1998r. w pkt 8 pracodawca nie określił charakteru wykonywanej pracy według wykazu, działu i pozycji rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r., nadto brak jest informacji, czy praca wykonywana była stale i w pełnym wymiarze czasu pracy,

- od dnia 01.01.2006r. do dnia 31.12.2008r., gdyż w świadectwie pracy z dnia 04.01.2010r. w pkt 8 pracodawca nie określił charakteru wykonywanej pracy zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r., natomiast stanowisko na którym ubezpieczony wykonywał pracę, to jest inspektor BHP nie jest zgodne ze stanowiskiem wymienionym w powołanym wykazie A dziale II poz.1 pkt 10 – „ elektromonter linii kablowych ”, nadto brak jest informacji, czy praca wykonywana była stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Ubezpieczony w odwołaniu od decyzji sprecyzowanym na rozprawie w dniu 25.02.2016r. domagał się ich zmiany przez przyznanie prawa do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych oraz emerytury pomostowej podnosząc, iż spełnia warunki do przyznania tych świadczeń, gdy w całym okresie od dnia 07.10.1979r. do dnia 31.08.1998r. zatrudnienia w Górnośląskim Zakładzie (...) wykonywał pracę w warunkach szczególnych określoną w wykazie A dziale XIV poz. 24 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze. Nadto ubezpieczony wskazał, iż również po dniu 31.12.2008r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach na stanowisku inspektora BHP.

Ubezpieczony wniósł również o zasądzenie od organu rentowego na swoją rzecz kosztów procesu według norm przepisanych.

Organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie z przyczyn jak w zaskarżonej decyzji. Organ rentowy wskazał, iż do pracy w warunkach szczególnych uwzględnił ubezpieczonemu okres zatrudnienia w (...) od dnia 01.07.1973r. do dnia 23.02.1974r.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny.

Ubezpieczony W. P. (2) urodził się w dniu (...) Na dzień 01.01.1999r. legitymuje się 25 - letnim okresem składkowym i nieskładkowym, nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego.

W dniu 08.10.2015r. złożył wnioski o przyznanie prawa do emerytury wcześniejszej z tytułu pracy w warunkach szczególnych oraz emerytury pomostowej, w rozpoznaniu których organ rentowy wydał decyzje zaskarżone, omówione na wstępie.

Ubezpieczony w okresie od dnia 07.11.1979r. do dnia 31.08.1998r. był zatrudniony w (...) S.A. w G.. W świadectwie pracy z dnia 31.08.1998r. wyszczególniono stanowiska pracy ubezpieczonego: specjalista ds. BHP oraz inspektor ds. BHP.

Zakład pracy (jw.) w dniu 13.03.2006r. wystawił ubezpieczonemu świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach, w którym zawarł zapis, iż ubezpieczony od dnia 07.11.1979r. do dnia 31.08.1998r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał dozór inżyniersko – techniczny na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie, na stanowiskach: inspektora BHP w okresach od dnia 07.11.1979r. do dnia 30.06.1982r. oraz od dnia 01.08.1986r. do dnia 30.06.1989r., inspektora ds. BHP w okresie od dnia 01.07.1989r. do dnia 30.11.1992r., starszego inspektora ds. BHP w okresie od dnia 01.12.1992r. do dnia 31.08.1998r., wymienionych w wykazie A dziale XIV poz.24 pkt 1 wykazu stanowiącego załącznik nr 1 do zarządzenia nr 17 Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 12.08.1983r. w sprawie określenia stanowisk pracy w resorcie górnictwa i energetyki, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach.

(...) S.A. w G. (przed dniem 30.07.1993r. Zakład (...)) zajmował się obsługą urządzeń elektroenergetycznych. Ubezpieczony pracował w dziale BHP. Wraz z innymi pracownikami zatrudnionymi na stanowisku inspektorów BHP miał przydzielone jedno pomieszczenie znajdujące się w siedzibie firmy w G..

Do obowiązków ubezpieczonego na stanowiskach inspektora BHP, starszego inspektora BHP należała kontrola pracowników wykonujących roboty głównie elektroenergetyczne, czyli nadzór w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy nad pracownikami wykonującymi prace w zakresie elektroenergetycznym np. na liniach niskiego, średniego i wysokiego napięcia, liniach kablowych w wykopach, transformatorach. Po rozdysponowaniu zajęć w dziale BHP, ubezpieczony około godziny 7.30 – 8.00 udawał się w określone miejsce pracy brygady wykonującej ww. roboty, w ramach przydzielonego mu na stałe rejonu elektroenergetycznego: K., C., M.. W skład takiej brygady wchodził brygadziści, którzy wykonywali pracę elektromonterów oraz elektromonterzy i kablowi stacyjnych linii napowietrznych. Średnio do skontrolowania na zmianie ubezpieczony miał od 4 do 6 brygad, co zajmowało mu 6,5 -7 godzin. Czasem pracę świadczył po godzinach np. w okresach po burzowych. Pozostały czas od 1 do 1,5 godziny obejmował poranne rozdysponowanie prac oraz dojazd ubezpieczonego na miejsce pracy brygad podlegających kontroli. Ubezpieczony nie wykonywał prac biurowych, gdyż tymi pracami zajmował się kierownik i wyznaczona dodatkowa osoba. Nie przeprowadzał też szkoleń BHP, bo takie szkolenia przeprowadzali pracownicy z większym stażem pracy i kierownik. Czynności nadzorcze ubezpieczony wykonywał bezpośrednio na miejscu, gdzie praca była świadczona przez pracowników obsługujących urządzenia energetyczne i stąd był narażony na działanie pola elektromagnetycznego na dużych stacjach transformatorowych oraz łuku elektrycznego.

Ubezpieczony był wyposażony w buty gumowe, wskaźniki napięcia, hełm.

Pracę taką ubezpieczony świadczył faktycznie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Razem z ubezpieczonym pracowali w tym czasie: K. W., I. W., który był przełożonym ubezpieczonego, K. C. oraz M. G..

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. przyznał prawo do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych J. M. (M.), który podobnie jak ubezpieczony zatrudniony był w (...) S.A. w G. na stanowisku inspektora BHP i starszego inspektora BHP od dnia 15.04.1972r. do dnia 31.12.1994r. i wykonywał taką samą

pracę co ubezpieczony w okresie spornym, po uprzednim zaliczeniu tej pracy do pracy w warunkach szczególnych z wykazu A działu XIV poz. 24, na podstawie świadectwa wykonywania prac w warunkach szczególnych z dnia 22.06.1999r., w którym zakład pracy zakwalifikował ww. pracę jako „dozór inżynieryjno – techniczny na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie ”.

Po dniu 31.12.2008r. ubezpieczony był zatrudniony w (...) Sp. z o.o. w G. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku inspektora BHP (zatrudnienie od dnia 01.01.2006r. do dnia 31.12.2009r.). W tym czasie, podobnie jak w okresie wcześniejszym opisanym powyżej, ubezpieczony dokonywał kontroli pracowników wykonujących prace w zakresie elektroenergetycznym, przy czym kontrola ta dotyczyła zarówno osób zatrudnionych w zakładzie pracy jak i brygad zewnętrznych, które świadczyły usługi dla (...) Sp. z o.o. w G..

Z dniem 31.12.2009r. ubezpieczony rozwiązał umowę o pracę z powołanym zakładem pracy i od tego czasu nie pozostaje w zatrudnieniu.

Powyższe Sąd ustalił na podstawie dokumentacji akt organu rentowego, akt osobowych ubezpieczonego, akt emerytalnych świadków J. M. i K. W., zeznań świadków K. W., I. W., K. C., M. G., a także zeznań ubezpieczonego (protokół elektroniczny z rozpraw z dnia: 25.02.2016r. czas 00:21:45 – 01:24:28, z dnia 11.04.2016r. czas 00:07:11 – 00:40:05).

Sąd dał wiarę zeznaniom słuchanych w sprawie świadków oraz ubezpieczonego, gdyż były one rzeczowe, logiczne, szczegółowe, zasadniczo zgodne ze sobą oraz korespondujące z treścią zgromadzonej w sprawie dokumentacji. Świadcowie pracowali razem z ubezpieczonym w spornym okresie jego zatrudnienia w (...) S.A. w G. i stąd niewątpliwie posiadają szczegółową wiedzę na temat miejsca i charakteru wykonywanej przez niego pracy.

Sąd zważył, co następuje.

Odwołanie ubezpieczonego W. P. (1) zasługuje na częściowe uwzględnienie.

Ubezpieczony domagał się w niniejszym postępowaniu przyznania prawa do emerytury wcześniejszej z tytułu wykonywania pracy w warunkach szczególnych oraz emerytury pomostowej.

Odnosząc się do żądania ubezpieczonego przyznania prawa do emerytury wcześniejszej z tytułu wykonywania pracy w warunkach szczególnych (czego dotyczy decyzja zaskarżona z dnia 28.10.2015r.), to zdaniem Sądu żądanie to zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 184 ust. 1 i 2 w zw. z art. 32 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2015r., poz. 748) oraz w związku z § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 poz.43 ze zm.) prawo do emerytury z tytułu wykonywania pracy w warunkach szczególnych przysługuje ubezpieczonemu urodzonemu po dniu 31.12.1948r., który:

- ukończył 60 lat,
- udokumentował do dnia 31.12.1998r. 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych, w tym co najmniej 15 lat pracy w warunkach szczególnych wymienionej w wykazie A stanowiącym załącznik do ww. rozporządzenia,
- nie przystąpił do OFE albo złożył wnioski o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w OFE za pośrednictwem ZUS, na dochody budżetu państwa,

W myśl § 2 w.w. rozporządzenia, okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w tym akcie prawnym są okresy, w których praca w szczególnych warunkach jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

W świetle utrwalonego orzecznictwa sądowego dla oceny, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego stanowiska tylko rodzaj rzeczywiście powierzonej pracy (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 26.06.2015r. sygn. akt III AUa 168/15 LEX nr 1761793).

W rozpoznawanej sprawie spór sprowadzał się do ustalenia, czy ubezpieczony na dzień 01.01.1999r. posiada wymagany 15 – letni okres pracy w warunkach szczególnych, a konkretnie, czy istnieją podstawy do zaliczenia do takiej pracy spornego okresu jego zatrudnienia w (...) S.A. w G. od dnia 07.11.1979r. do dnia 31.08.1998r., kiedy to pracował na stanowisku inspektora BHP i starszego inspektora BHP.

W wyroku z dnia 06.12.2007r. (III UK 62/07, LEX nr 375653, por. również wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15.10.2015r. I UK 474/14, LEX nr 1930439) Sąd Najwyższy przyjął, że fakt umieszczenia stanowiska specjalisty do spraw bhp w zakładowym wykazie stanowisk, na których wykonywana jest praca w szczególnych warunkach, sam w sobie nie przesądza o charakterze pracy na tym stanowisku. Podkreślił jednak, że czynności ogólnie pojętego nadzoru lub kontroli w procesie produkcji wykonywanej w tych wydziałach i oddziałach, w których zatrudnieni są pracownicy wykonujący pracę w warunkach szczególnych w rozumieniu rozporządzenia z 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, objęte poz. 24 działu XIV Wykazu A, to wyłącznie te czynności, które wykonywane są w warunkach bezpośrednio narażających na szkodliwe dla zdrowia czynniki, a więc polegające na bezpośrednim nadzorze i bezpośredniej kontroli procesu pracy na stanowiskach pracy wykonywanej w szczególnych warunkach, co może dotyczyć specjalisty bhp. Nie tyle istotne jest zatem ustalenie, co mieści się w pojęciu dozoru inżynieryjno-technicznego, lecz to, czy czynności związane ze stanowiskiem specjalisty do spraw bhp, czy inspektora do spraw bhp, polegające na dozorowaniu procesu pracy bezpośrednio przy produkcji z punktu widzenia przestrzegania zasad bhp, były wykonywane stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Powyższe stanowisko zostało podzielone przez Sąd Apelacyjny w Gdańsku w wyroku z dnia 23.08.2012r. (III AUa 366/12, LEX nr 1217674), a następnie także przez Sąd Najwyższy w kolejnym wyroku z dnia 12.03.2013r. (I UK 580/12, LEX nr 1383254), w którym przyjęto, że okoliczność sprawowania kontroli maszyn i pracowników pod względem bezpieczeństwa pracy nie może mieć przesądzającego znaczenia o pracy w szczególnych warunkach, gdyż istotne znaczenie ma sprawowanie kontroli bezpośrednio na stanowiskach pracy, a nie cel tej kontroli. W uzasadnieniu powyższego wyroku przyjęto bowiem, że chodzi o czynności polegające na bezpośrednim kontrolowaniu procesu pracy na stanowiskach pracy wykonywanej w szczególnych warunkach, ale nie ma istotnego znaczenia, czy kontrola ta była sprawowana z punktu widzenia jakości produkcji, czy też jej bezpieczeństwa, jeśli polegała ona na bezpośrednim sprawdzaniu sposobu wykonywania obowiązków przez pracowników pracujących w szkodliwych warunkach (por. również wyrok Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 16.07.2014 r., III AUa 1519/13, LEX nr 1489148).

Zdaniem Sądu wyniki przeprowadzonego w sprawie postępowania dowodowego pozwalają na przyjęcie, iż ubezpieczony w okresie spornego zatrudnienia w (...) S.A. w G. faktycznie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę w warunkach szczególnych wymienioną w stanowiącym załącznik do rozporządzenia z dnia 07.02.1983r. wykazie A dziale XIV poz.24, to jest „ kontrola międzyoperacyjna, kontrola jakości produkcji i usług oraz dozór inżynieryjno – techniczny na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie ”.

Ubezpieczony na zajmowanych stanowiskach inspektora BHP i starszego inspektora BHP wykonywał pracę polegającą na sprawowaniu bezpośredniego nadzoru w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy nad pracownikami wykonującymi prace w warunkach szczególnych o jakich mowa w dziale II ww. wykazu A, a mianowicie wykonującymi „ prace przy wytwarzaniu i przesyłaniu energii elektrycznej i cieplnej oraz przy montażu, remoncie i eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych i cieplnych ”. W tym czasie ubezpieczony nie wykonywał żadnych prac biurowych, bo zajmowali się nimi inni wyznaczeni pracownicy.

Czynności nadzorcze o jakich mowa powyżej ubezpieczony świadczył każdego dnia przez 6,5-7 godzin dziennie, a pozostały czas związany był z porannym rozdysponowaniem prac oraz dojazdem na miejsce pracy brygad podlegających kontroli, czyli na czynności ściśle i nierozdzielnie związane ze sprawowanym nadzorem. Czynności takie, w świetle utrwalonego orzecznictwa sądowego, nie przeszkadzają przyjęciu, iż praca w warunkach szczególnych wykonywana była przez ubezpieczonego stale i w pełnym wymiarze czasu pracy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11.03.2009r. II UK 243/08 LEX nr 550990).

Okoliczności powyższe dotyczące rzeczywiście wykonywanej pracy przez ubezpieczonego potwierdzają w szczególności zeznania słuchanych w sprawie świadków K. W., I. W., K. C., M. G., a także korespondujące z nimi zeznania ubezpieczonego.

Za przyjęciem jak wyżej (zaliczeniem spornego okresu zatrudnienia ubezpieczonego do pracy w warunkach szczególnych) przemawia także fakt, iż Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. uwzględnił J. M., który wykonywał taką samą pracę co ubezpieczony, okres takiego zatrudnienia do pracy w warunkach szczególnych z wykazu A działu XIV poz.24 i w konsekwencji przyznał prawo do emerytury wcześniejszej.

Po zaliczeniu okresu spornego do pracy w warunkach szczególnych, ubezpieczony na dzień 01.01.1999r. legitymuje się wymaganym 15 – letnim okresem takiej pracy. W takiej sytuacji, gdy pozostałe przesłanki prawa do świadczenia były bezsporne, Sąd stwierdził, iż ubezpieczony spełnia wszystkie konieczne warunki nabycia prawa do emerytury wcześniejszej z tytułu wykonywania pracy w warunkach szczególnych.

Mając powyższe na uwadze, kierując się uregulowaniami prawnymi powołanymi na wstępie rozważań, Sąd w pkt 1 wyroku na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję z dnia 28.10.2015r. w ten sposób, że przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury z tytułu wykonywania pracy w warunkach szczególnych poczynając od dnia 06.11.2015r., tj. od ukończenia wieku emerytalnego 60 lat (zgodnie z art.100 ust.1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS).

Jednocześnie Sąd uznał, iż odwołanie ubezpieczonego od kolejnej decyzji zaskarżonej z dnia 03.11.2015r. dotyczącej przyznania prawa do emerytury pomostowej nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 4 ustawy z dnia 19.12.2008r. o emeryturach pomostowych (t.j. Dz.U. z 2015r., poz. 965 ze zm.) zwanej dalej ustawą, prawo do emerytury pomostowej, z uwzględnieniem art. 5-12, przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) urodził się po dniu 31 grudnia 1948r.;
- 2) ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat;
- 3) osiągnął wiek wynoszący co najmniej 55 lat dla kobiet i co najmniej 60 lat dla mężczyzn;
- 4) ma okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych w art. 5-9 i art. 11 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn;
- 5) przed dniem 1 stycznia 1999r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS;
- 6) po dniu 31 grudnia 2008r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;
- 7) nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy.

Po myśli art. 3 ust. 1 prace w szczególnych warunkach to prace związane z czynnikami ryzyka, które z wiekiem mogą z dużym prawdopodobieństwem spowodować trwałe uszkodzenie zdrowia, wykonywane w szczególnych warunkach środowiska pracy, determinowanych siłami natury lub procesami technologicznymi, które mimo zastosowania środków profilaktyki technicznej, organizacyjnej i medycznej stawiają przed pracownikami wymagania przekraczające poziom ich możliwości, ograniczony w wyniku procesu starzenia się jeszcze przed osiągnięciem wieku emerytalnego, w stopniu utrudniającym ich pracę na dotychczasowym stanowisku; wykaz prac w szczególnych warunkach określa załącznik nr 1 do ustawy.

Zgodnie z ust. 3 tego przepisu prace o szczególnym charakterze to prace wymagające szczególnej odpowiedzialności oraz szczególnej sprawności psychofizycznej, których możliwość należytego wykonywania w sposób niezagrażający bezpieczeństwu publicznemu, w tym zdrowiu lub życiu innych osób, zmniejsza się przed osiągnięciem wieku emerytalnego na skutek pogorszenia sprawności psychofizycznej, związanego z procesem starzenia się; wykaz prac o szczególnym charakterze określa załącznik nr 2 do ustawy.

Za pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach uważa się pracowników wykonujących po dniu wejścia w życie ustawy, w pełnym wymiarze czasu pracy, prace, o których mowa w ust. 1 (ust.4). Za pracowników wykonujących prace o szczególnym charakterze uważa się pracowników wykonujących po dniu wejścia w życie ustawy, w pełnym wymiarze czasu pracy, prace, o których mowa w ust. 3 (ust. 5). Za pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze uważa się również osoby wykonujące przed dniem wejścia w życie ustawy prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS (ust.7).

Zgodnie treścią art. 49 ustawy prawo do emerytury pomostowej przysługuje również osobie, która:

- 1) po dniu 31 grudnia 2008r. nie wykonywała pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;
- 2) spełnia warunki określone w art. 4 pkt 1-5 i 7 i art. 5-12;
- 3) w dniu wejścia w życie ustawy miała wymagany w przepisach, o których mowa w pkt 2, okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3.

Dla uzyskania prawa do emerytury pomostowej koniecznym jest łączne spełnienie wymienionych powyżej warunków, gdyż brak spełnienia któregośkolwiek z nich uniemożliwia przyznanie prawa do świadczenia.

Okolicznością bezsporną w sprawie jest, iż ubezpieczony urodził się po dniu 31.12.1948r., ukończył wiek 60 lat, legitymuje się 25 - letnim okresem składkowym i nieskładkowym i nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy. Ubezpieczony posiada również 15 - letni okres pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu art.32 i art.33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS (po zaliczeniu okresu spornego pracy w (...) S.A. w G., o czym mowa wcześniej), w tym prace takie wykonywał przed dniem 01.01.1999r.

Ubezpieczony nie spełnił jednak warunku prawa do emerytury pomostowej wymienionego w art.4 pkt 6, gdyż po dniu 31.12.2008r. nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3. Zdaniem Sądu brak jest podstaw do zaliczenia do takiej pracy okresu zatrudnienia ubezpieczonego w (...) Sp. z o.o. w G. na stanowisku inspektora BHP, kiedy to ubezpieczony (podobnie jak w okresie zatrudnienia w (...) S.A. w G.) sprawował nadzór w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy nad pracownikami w zakresie elektroenergetycznym, bo praca taka nie została wymieniona w katalogu prac w warunkach szczególnych i o szczególnym charakterze zawartym w załączniku nr 1 i nr 2 do ustawy.

Zaznaczyć należy, iż ubezpieczony nie spełnia także przesłanek prawa do emerytury pomostowej z art.4 w związku z art.49 ustawy. Przepisy te pozwalają na przyznanie prawa do emerytury pomostowej osobom, które nie kontynuują pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze po dniu 31.12.2008r. (po dniu wejścia w życie

ustawy), przy czym warunkiem koniecznym – poza spełnieniem warunków określonych w art. 4 pkt 1-5 i 7 ustawy - jest posiadanie przez ubezpieczonego w dniu wejścia w życie ustawy 15 – letniego okresu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy, a warunku tego ubezpieczony bezsprzecznie nie spełnia, co wynika z wcześniejszych ustaleń, gdy brak podstaw do zaliczenia do takiej pracy okresu spornego okresu zatrudnienia ubezpieczonego w (...) S.A. w G., bowiem praca taka nie została wymieniona w katalogu prac w warunkach szczególnych i w szczególnym charakterze zawartym w załączniku nr 1 i nr 2 do ustawy (okres ten może być zaliczony wyłącznie do pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu art.32 i 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS).

W takiej sytuacji Sąd w pkt 2 wyroku z mocy art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie w pozostałej części.

W pkt 3 wyroku na podstawie art.98 k.p.c. w związku z §2 ust. 1 i 2, §12 ust.2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (t.j. Dz.U. z 2013r., poz.461) Sąd zasądził od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. na rzecz ubezpieczonego kwotę 180 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

(-) SSR del. Renata Stańczak